

Kross- eller öppningsbara läkemedel

Listan avser utvalda kross- eller öppningsbara läkemedel i slutenvårdsdos (D-markerat i läkemedelsmodulen i Melior) samt några alternativa läkemedel i andra beredningsformer (kursiverade i listan). Målgrupp är främst läkare i Region Gävleborgs verksamheter. Läs mer på lakemedelshantering.se samt på baksidan av detta blad.

Överväg även: Tillfälliga utsättningar, tillfälliga byten, att beställa andra beredningsformer

Ulcusprofylax och illamående

Esomeprazol ☐
Lansoprazol (munsönderfall.)
Omeprazol ☐
Ondansetron
Primperan (metoklopramid)
Postafen

Diabetes

Forxiga †
Januvia
Jardiance †
Metformin ^
Mindiab
Trajenta

Substitution vitamin/mineral

Betolvex
Emgesan
Folacin
Kajos oral lösning
Niferex orala droppar

Diuretika

Furix
Hydroklortiazid
Salures *
Spironolakton †

Antihypertensiva

Amlodipin !
Atenolol *
Bisoprolol *
Candesartan *
Enalapril
Enalapril comp ^
Losartan ^
Losartan/Hydrochlorothiazide ^
Nimotop !
Ramipril
Seloken (tablett) %

Lipidsänkande

Atorvastatin *
Bezalip ^☐
Ezetimib
Pravastatin *%
Rosuvastatin !
Simvastatin *

Antikoagulantia/ trombocytaggregations- hämmare

Clopidogrel *
Eliquis
Lixiana
Trombyl !
Waran
Xarelto

Rytm

Cordarone *^
Digoxin ++

Antiepileptika (inkl annan indikation)

Fenantoin * (mkt svårlöst)
Gabapentin ☐^
Iktorivil
Lamotrigin (löslig tablett för sond)
Levetiracetam/Keppra
Pregabalin/LYRICA ☐
Tegretol (tablett) * –

Smärta

Alvedon/*Alvedon oral lösning*
Alvedon brus (om ej hypernatremi)
Citodon
Citodon brus (om ej hyponatremi)
Ibuprofen (i sond, ej i mun)
Ketogan Novum/*Ketogan supp*
Morfin
OxyNorm ☐
Tradolan ☐

För nervsmärta se andra kategorier

Annan neuro

Madopark Quick !%
Pramipexol (Sifrol)

Antipsykotika

Cisordinol ^!
Fluanxol ^!
Haldol
Nozinan
Quetiapin (tablett) ^
Truxal ^!

Depression/ångest/sömn

Atarax ^
Brintellix !*^
Citalopram 20 mg *
Fluoxetin ^
Imovane (zopiklon) ^
Klomipramin ^
Lergigan
Melatonin AGB
Mianserin ^
Mirtazapin ^ (även munsönderfall.)
Oxascand
Saroten ^!
Sertralin *
Stesolid (även rektal lösning)
Zolpidem (Stilnoct)

☐ = **Oftast olämplig i sond.**

Öppnas/rörs ut, ej kross.

! = bör ges omedelbart efter
upplösning

* = kan vara svårlöst

^ = smakar illa

† = särskild hantering, för att
skydda personal

Följ särskilt upp effekten av:

++ = krossning ökar absorption

– = adsorberar till sond

% = biotillgänglighet påverkas
av sondmat

Om krosslistan

Att patienter med sväljsvårigheter blir delvis utan läkemedelsbehandling, eller får olämpliga läkemedel krossade, är ett problem. Detta är en snabbguide för att hitta lämpliga läkemedel till patienter med sväljsvårigheter och/eller sond/PEG. Det är inte en fullständig förteckning över alla krossbara läkemedel.

Läkemedlen är valda ur sortimentet i slutenvårdsdos (Gävle, Hudiksvalls och Bollnäs sjukhus) samt några vanligt förekommande alternativa beredningsformer till dessa.

Det finns ingen garanti att de alternativa beredningsformerna finns tillgängliga överallt.

En snabbguide för hela dossortimentet finns i Platina, "Krossbarhet slutenvårdsdossortiment" (Platina ID 09-560112)

Observera att allt som går att krossa inte per automatik går att administrera i sond.

Exempelvis kan sondpatienter bli mycket laktoskänsliga, så laktosen i tabletter kan bli relevant samt att filmdragerade tabletter ibland kan orsaka stopp i smala sonder. I vissa fall finns ingen uppgift om krossbarhet eller sondadministration, men en farmaceutisk bedömning har då gjorts. Påverkat upptag av krossbarhet berörs delvis i listan, men är ej heltäckande.

För detaljer, se lakemedelshantering.se, "Handbook of drugs in enteral feeding tubes" (e-bok på sjukhusbiblioteket) samt för äldre läkemedel förteckningen "Sväljes hela".

Vid tveksamheter, kontakta klinisk farmaceut på Läkemedelsenheten.

Källor:

Lakemedelshantering.se (Region Skåne)

Handbook of drugs in enteral feeding tubes,

Produktresuméer i FASS

"Sväljes hela" (Apoteket AB 2013)

"Knuse-/delelisten". (Oslo Universitetssjukhus)

Enteral läkemedelsadministrering – kunskapsstöd (Läkemedelsverket 2013)